

4.7.1 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut / Kultur- och fritidstjänster

Vastuualue:

Kirjastopalvelut
Kulttuuripalvelut
Liikuntapalvelut
Nuorisopalvelut
Vapaa sivistystyö

Ansvarsområde:

Bibliotekstjänster
Kulturtjänster
Idrottstjänster
Ungdomstjänster
Fria bildningstjänster

Vastuuhenkilö:

Arjen ja vapaa-ajan toimialajohtaja

Ansvarsperson:

Sektordirektör, vardag och fritid

sis.+ ulk.erät / Int.+exter.kostn. 1 000€	TA / BG 2024	TPE/BSP 2024	VK / UF 2025	KJ / KD 2025	TAE/BGF 2025	TA / BG 2025
Toimintatuotot/ Verksamhetsintäkter	758		746			
Toimintakulut/ Verksamhetskostnader	-6 916		-7 849			
Toimintakate/ Verksamhetsbidrag	-6 158		-7 103			

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2025 – 2027

Kulttuuri ja vapaa-aikapalveluihin kuuluvat Sipoon opisto sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Yksikön toiminnan kautta kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta. Kulttuuri ja vapaa-aikapalvelut palvelevat kaikenikäisiä kuntalaisia ja tukevat ja edistävät kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Kunnan asukasmäärän kasvaessa palvelujen kysyntä kasvaa, ja ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys korostuu.

Harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen on kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yhteinen ja keskeinen tavoite. Tavoitetta toteutetaan erityisesti lasten- ja nuorten harrastustoiminnan tukemisella. Hobari toiminnan valtionrahoitus pienenee 2025 kun taas kunnan omarahoitusosuus kasvaa, mikä kasvattaa opiston toimintakuluja.

Asiakkaiden osallisuutta kirjastojen palvelusuunnitteluun parannetaan Kirjaston 2030-palvelumuotoiluprojektin yhteydessä, jossa kuullaan laajasti asiakkaiden toiveita ja kehitysehdotuksia.

Nuorisotalon muutto Wessmantaloon parantaa

Verksamhetsmiljön och dess förändringar åren 2025 – 2027

nuorisopalveluiden mahdollisuuksia kehittää nuorisopalveluiden toimintaa ja tavoittaa suurempaa nuorisojoukkoa. Wessmantalossa on mahdollista järjestää ohjattua toimintaa samanaikaisesti, tarjoten tiloja myös kolmannelle sektorille ja Suomen harrastamisen malli Hobaritoiminnalle. Monipuolisempi tila mahdollistaa erilaisten työpajojen, koulutusten, luentojen ja tapahtumien tehokkaamman järjestämisen. Lisäksi monipuoliset tilat, kuten erilliset lepo- ja pelihuoneet sekä hiljainen tila opiskelulle, houkuttelevat laajempaa käyttäjäkuntaa.

Liikuvan nuorisotyön asuntoauton avulla nuorisopalvelut voi tarjota palveluja laajemmalla alueella Sipoossa.

Sipoo-malli, kokonaisvaltainen ja pysyvä ratkaisu lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi. Tuloksena on kattava ja pysyvä Sipoo-malli, joka koostuu erilaisista lasten ja nuorten hyvinvointia lisäävistä hankkeista ja ohjelmista. Lasten ja nuorten kanssa työskentelevät ja päättäjät tekevät suunnittelutyön, ja malli otetaan käyttöön viimeistään vuonna 2025.

Liikuntapalvelut / Idrottstjänster

Kunnan vastuulla on luoda yleiset edellytykset liikunnalle paikallistasolla, mm. järjestämällä liikuntapalveluja, sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut tekee aktiivista yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kanssa sekä yhteiskunta ja ympäristö -toimialan kanssa.

Lasten ja nuorten liikuntaneuvonta on käynnistynyt yhteistyössä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen sekä koulutuspalveluiden kanssa valtion hankeapurahalla. Lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan tuloksia arvioidaan sekä mahdollisuuksien mukaan vakinaistetaan osaksi kunnan toimintaa. Aikuisten liikuntaneuvonta on toiminut kunnassa vuodesta 2020 alkaen.

Liikuntapalveluiden ylläpidettävien

liikuntapaikkojen määrä kasvaa vuoden 2025 aikana, sillä Söderkullan alueelle rakennetaan tekojää, joka lisää liikuntapalveluiden henkilöstö- sekä ylläpitokustannuksia.

Nuorisopalvelut / Ungdomstjänster

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.

Kunnan tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisotalojen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

Nuorisopalveluiden tehtävä on parantaa sipoolaisten nuorten hyvinvointia, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä. Nuorisopalveluiden toimintaa kehitetään entistä asiakaslähtöisemmäksi asiakasryhmät huomioiden.

Sähköisten palveluiden kehittäminen ja niiden tutuksi saaminen nuorille vaatii jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Tavoitteena on nuorten osallisuuden vahvistaminen kaikessa toiminnassa.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on ehkäistä 18–29-vuotiaiden nuorten syrjäytymistä kohtaamalla ja ohjaamalla heitä yksilöllisten tarpeiden mukaisten palveluiden piiriin. Sipoossa etsivä nuorisotyö joutuu usein olemaan myös tuo jatkopalvelu, koska mm. mielenterveys- ja päihdehuoltopalveluja sekä asumisen ohjaukseen liittyviä palveluja on heikosti saatavilla. Etsivä nuorisotyö tiivistää edelleen yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa sekä kunnan sisällä että ulkopuolisten tahojen kanssa, jotta nuoret saisivat tarvitsemansa palvelut.

Erityisnuorisotyössä tuetaan nuorta erilaisissa ongelmatilanteissa ja ehkäistään suurempien ongelmien syntymistä. Erityisnuorisotyön pääkohderyhmä on 12–17-vuotiaat nuoret. Erityisnuorisotyöntekijän työtehtäviin kuuluvat muun muassa yksilö- ja ryhmätoiminnan ohjausta, päihde- ja seksuaalikasvatusta, elämönhallintataitojen vahvistamista ja liikkuvaa

nuorisotyötä.

Vapaa Sivistystyö / Fria Bildningsarbetet

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Vapaan sivistystyön toimintaperiaatteeseen kuuluu, että sillä ei ole tutkintotavoitteita eikä sen sisältöjä säädellä lainsäädännössä. Sipoon opiston toimii elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta ja vastaa alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin. Opinto-ohjelma tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi sekä lähiopetuksena että etäopetuksena.

Sivistysvaliokunta yhtenäisti kurssimaksujen periaatteita keväällä 2024 ja samalla kurssimaksuja korotettiin. Korotukset tulevat kasvattamaan kurssimaksutuloja noin 30 000€ vuodessa. Samalla tulee vapaan sivistystyön muu rahoitus vähenemään, minkä takia toimintatuotot tulevat kokonaisuudessaan laskemaan.

Sisäiset vuokrat muodostavat suuren osan Sipoon opiston talousarviosta. Taloustilanteen kohentamiseksi pyritään nostamaan tilojen käyttöastetta ja kasvattamaan kurssien osallistujamääriä.

Kulttuuripalvelut / Kulturtjänster

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista. Kulttuuripalveluiden toiminnan painopisteet ovat Kulttuurisuunnitelman mukaisesti kaksikielisyys, luonto ja rakennettu ympäristö, monipuolinen kulttuuritarjonta ja niiden hyvä saavutettavuus ja

viestintä sekä yhteistyö ja yhteisöllisyys.

Kulttuuripalvelut toteuttavat yhdessä paikallisten yhdistysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa em. painopisteisiin liittyviä tilaisuuksia ja toimintaa. Topeliussali mahdollistaa monipuolisen kulttuuritarjonnan. Wessman-talon salin kulttuuritarjonta keskittyy lasten ja nuorten kulttuuriin. Tanssin taiteen perusopetus on saanut Miilistä asianmukaiset tilat. Söderkullan kartanon makasiini toimii kotiseutumuseon näyttelytilana. Artborgin sisätilaremontin myötä taideopetuksen tarjonta on saatu monipuolistettua. Pesula-galleria tarjoaa erityisesti paikallisille kuvataiteilijoille mahdollisuuden esitellä teoksiaan. Sikala-rakennukseen on sijoitettu musiikkiteknologian ja pop & jazz opetusta.

Kunta järjestää taiteen perusopetusta yhteistyössä opetusta antavien oppilaitosten kanssa. Koska kiinnostus ja halu taiteen harrastamiseen ja tavoitteellisen oppimiseen on suurempi kuin annettava opetuksen määrä, oppilaspaikkoja lisätään.

Tiedottamista eri taideopetus- ja taideharrastamisvaihtoehdoista kehitetään. Yhteistyössä Porvoon kaupungin kulttuuripalveluiden kanssa toteutettavan Skapa-hankkeen myötä sipoolaisilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus osallistua taideopetukseen kotiseudullaan, vahvistaa identiteettiään omalla kielellään, omilla ehdoillaan ja kohtuullisin kustannuksin. Sipoossa Skapa-hanketta toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden kanssa.

Kirjastopalvelut / Bibliotekstjänster

Kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Sipoon kirjastopalvelut toimivat kahdessa toimipisteessä, Pääkirjasto Nikkilässä ja Söderkullan kirjasto. Lisäksi kouluilla ja päiväkodeilla kiertää kirjastoauto ja kotipalvelu tavoittaa henkilöt, jotka ovat estyneet tulemasta kirjastoon. Myös lasten- ja nuortenkirjastotyöntekijät jalkautuvat kouluihin tarjoamaan kirjavinkkausta ja aineistoa.

Sipoon kirjastopalvelut ovat kaikille ja tilojen saavutettavuutta pyritään jatkuvasti ylläpitämään ja

kehittämään. Kirjastossa tehdään aktiivista lukutaitotyötä yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kanssa. Kirjastopalvelut kehittää tulevana budjettikautena myös nuorten vapaa-ajantoimintaa ja palvelukonseptia.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2025

1. Parannetaan lastemme ja nuortemme hyvinvointia			
Strateginen toimenpide vuosille 2022-2025			Vastuutoimiala
1.8 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden parantaminen Nikkilän alueella palvelumuotoilun keinoilla. Palvelumuotoiluprosjekti toteutetaan palvelujen välisenä yhteistyönä ja palveluja kehitetään yhteistyökumppaneiden, sidosryhmien ja lasten ja nuorten kanssa. (hyte-tavoite)			Arki ja vapaa-aika
Mittari	Palvelumuotoiluprosjekti on tehty (kyllä/ ei)	Lähtötila	Tavoitetila
		0	100

Toiminnan tunnusluvut

Verksamhetens nyckeltal

Tunnusluvut / Nyckeltal	TP / BS 2022	TP / BS 2023	TA / BG 2024	TA / BG 2025
Sipoon opiston opetustunnit	10 958	10 017	13 200	13 200
Sipoon opiston toimintakate, euroa/ asukas / Sibbo institutets verksamhetsbidrag euro/ invånare	34	36,5	36	48,5
Kirjaston kävijämäärät / bibliotekets besökarantal	160 343	203 938	230 000	230 000
Kirjaston lainausten määrä / asukas (asukasmäärä mukaan 1.1.2023) / Antalet lån/ invånare (enligt invånarantal 1.1.2023)	12	13,15	13	13,5
Kulttuuripalvelujen toimintakate, euroa/ asukas / Kulturtjänsternas verksamhetsbidrag, euro/ invånare	37	34,5	45	47,8
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset / Antalet barn i grundläggande konstundervisning	807	863	800	870
Liikuntapalvelujen toimintakate, euroa/ asukas / Idrottstjänsternas verksamhetsbidrag euro/ invånare	85	87	81	102
Liikunta-avustukset, euroa/ asukas / Idrottsbidrag, euro/ invånare	13	13	13	13
Nuorisopalvelujen toimintakate, euroa/ asukas / Ungdomstjänsternas verksamhetsbidrag, euro/ invånare	34	34,5	36	44
Kohtaamiskertojen määrä nuorisotyössä / Antalet bemötanden i ungdomstjänsterna	56 460	58 600	60 000	65 000